PRIJS 5 CENT

SLOOPEN
EN
BOUWEN

DOOR A. J. P. HOOZE, SECRETARIS
VAN DE SYNDICALISTISCHE FED.
VAN METAALARBEIDERS

„Het tastend doen, is voorwaarde
voor het vinden"
Mr. CLARA MEYER-WICHMAN

1925
UITGAVE: NEDERL. SYND. VAKVERBOND
TELEFOON 26588
1STE HELMERSSTRAAT 73 - AMSTERDAM

SLOOPEN EN BOUWEN

„Geen denker op Sociologisch gebied vermag ons meer te geven, dan een algemeene schets van de ontwikkelingsgang, die de maatschappij zal nemen".

Chr. Cornelissen

De ouderen in onze arbeidersbeweging herinneren zich nog wel de brochure van Janus van Emmenes „Onafhankelijke of Moderne Vakorganisatie". Wij maakten toen een zelfde periode in de arbeidersbeweging door als op dit oogenblik 't geval is: den strijd tusschen libertaire en autoritaire socialisten. In het tijdperk 1900—1905 botsten die twee stroomingen op elkaar, welke zich reeds veel eerder openbaarde tusschen Bakuninisten en Marxisten. Deze botsingen komen op verschillende tijdstippen voor en hebben tot gevolg scheuring in de beweging en daardoor ontstaan er telkens nieuwe groepen onder een anderen naam. Toen in 1905 het scheuringsproces in het N(ationaal) A(rbeid) S(ecretariaat) (hoofdzakelijk) was uitgewerkt, kwam het weer wat tot rust en groeide het N.A.S., zoo zelfs, dat het in 1920 ± 50 duizend leden telde. In dat tijdperk waren in de S.D.A.P. eenige opposanten uit de partij geroyeerd. Die lieden hebben toen ook een eigen partijtje gevormd en gingen ook hengelen naar het lidmaatschap der tweede kamer — en zooals de practijk bewijst, moet elke politieke partij een arbeidersbeweging achter zich hebben, daar zij anders ten doode is opgeschreven. Deze heeren waren de z.g. linker sociaal democraten, de onvervalschte Marxisten, de naam van de partij was S(ociaal) D(emocratische) P(artij). Zij hadden dus de „A" van de S.D.A.P. laten vervallen, zeker omdat ze geen arbeiders in de partij hadden. Later werd dat goed aan de markt gebracht onder den naam van Communistische Partij. Die partij moest dus ook een arbeidersbeweging achter haar zegekarretje zien te krijgen en na eenigen tijd met het N.A.S. een beetje gevrijd te hebben, is het mogen gelukken de eenig onafhankelijke vakbeweging te bolsjewistiseeren en de scheuring ontstond, zoodat in 1923 het N(ederlandsch) S(yndicalistisch) V(akverbond) werd gesticht, dat feitelijk de dragers van de oude beginselen van het N.A.S. bevat en dan ook alsnog de historische roeping van het oude N.A.S. in vervulling tracht te brengen. De tweede daadwerkelijke omwenteling hebben wij dus nu medegemaakt. Wij moeten terwille van de historie er aan toevoegen,

dat de kopstukken van de S.D.A.P. in de scheuringsperiode 20 jaar geleden een allesbehalve nobele rol speelden, na lezing van de brochure van v. Emmenes zal men dat wel willen toegeven, doch zoo vuil als de nieuwe soort sociaal democraten onze arbeidersbeweging bekladderd hebben, zulks onder woorden te brengen daar is de Nederlandsche taal te arm voor. Wij laten alle namen van die heeren achterwege, genoeg zij het hier vast te stellen, dat het N.A.S. zijn traditie, zijn roeping en beginsel heeft prijsgegeven.

Zooals 20 jaar geleden de kopstukken van de S.D.A.P. en het N.V.V. de N.A.S. menschen scholden voor anarchisten, zoo doen nu de C.P.ers en de N.A.S.leiders en trachten de massa van ons te vervreemden door ons te noemen, als zij het over het N.S.V. hebben, de Anarcho-Syndicalisten.

Ieder woord heeft zoo zijn eigenaardige en zeer dikwijls als zoodanig een heele onschuldige beteekenis. Anarchie — regeeringsloosheid — gezagloos. Syndicalisme stamt af van het woord „syndicaat" — vereeniging. Zoo gaat het ook met het bolsjewisme — meerderheid; tegenstelling: mensjewisme — minderheid. In verband met de gebeurtenissen speciaal in Rusland, klinkt de naam bolsjewiek, vooral in burgerkringen, even gevaarlijk als anarchist en syndicalist bij bedoelde „socialisten" De naam op zichzelf zegt dan ook heel weinig. Zij moeten beschouwd als woorden die onderscheidenlijk de richting aanduiden, zooals eigenlijk in de geheele samenleving alles een naam heeft.

Met Shakespaere kunnen wij zeggen: „wat beteekent een naam? Een roos zou onder een anderen naam even schoon zijn". Ik haast mij er aan toe te voegen, dat zulks ook geldt voor het syndicalistisch beginsel. Geef het, wat mij betreft, welke naam ook, het beginsel van de syndicalisten is en blijft mooi. Mooi daarom, omdat als het beginsel beleden wordt, tevens beteekent, dat men met individuen (ook al weer een woord dat in het algemeen genomen geen aangename klank vindt, het is toch weer héél onschuldig, individu = persoon, als boven meervoud = personen) te doen heeft, die niet alleen goed socialistisch onderlegd zijn, maar bovenal alleen van *hun* zelf-werkzaamheid de bevrijding verwachten. Steeds weer geeft het syndicalistisch beginsel nieuwe begeestering, steeds worstelende met de reäliteit, daar in het hart van het economisch gebeuren, in de fabrieken en werkplaatsen; rechtstreeks in verzet tegen den uitbuiter en zijn handlangers.

De syndicalist, d.i. *de* socialist, staat op het onbetwistbare standpunt, dat het socialistisch beginsel niet van boven af, doch van onderop, dus uit het volk of nog beter, door den wil van het volk zelf verwezenlijkt kan en moet worden.

Onze geachte vriend Rocker zegt het in zijn referaat, congres Berlijn Dec. 1919 en door het N.A.S. in 1920 in het Hollandsch vertaald uitgegeven, zoo treffend juist:

„omdat zij (de syndicalisten) van het inzicht uitgaan, dat het socialisme in laatste instantie een cultuurvraagstuk is, en dit vraagstuk als zoodanig alleen van onderop door de scheppende werkzaamheid van het volk zèlf kan worden opgelost, verwerpen de syndicalisten ieder middel van z.g.n. „Verstaatlichung", socialiseering door middel van den Staat, daar dit alleen tot erger vormen van uitbuiting, tot staatskapitalisme kan leiden, *maar tot socialisme nooit*".

De syndicalisten voelen zich één met het proletariaat — de bezitloozen — als klassegenooten en voeren als zoodanig den strijd tegen de oorzaken van de loonslavernij.

Wij willen de bezitters onteigenen en het onteigende in handen stellen der gemeenschap.

Een der hoofdeischen van de syndicalisten is dan ook de vervanging van privaat-eigendom van grond en bodem, van arbeidsmiddelen (gebouwen, werkplaatsen, machines) door gemeenschappelijk bezit.

Hoe bedrogen kan men toch uitkomen door vertrouwen, d.w.z. blind vertrouwen te stellen in menschen die kans gezien hebben aan de hand van de beginselverklaring van het N.A.S. zich er boven op te werken. Zij die altijd hebben moeten leeraren: geen bestuursmacht; centralisatie is uit den booze; discipline was verderfelijk; militairisme de kanker die aan het volkswelvaren knaagt — kortom, menschen die alles vervoeiden wat in strijd was met de idee: „gelijkheid, vrijheid en broederschap", zij hebben nu het N.A.S met zijn leden verkwanseld aan de bolsjewiki, die een opvatting hebben over discipline, waaraan de Sabern-officieren nog een lesje kunnen nemen. Op hun congressen manen zij aan met eerbied over de leiders te spreken. Het N.A.S.-bestuur is nu de „instantie" die ook zonder de leden te kennen den eersten den besten gelukzoeker tot vrijgestelde kan promoveeren. Kortom in het N.A.S. heerschen nu enkele kopstukken van de Communistische Partij, die elkaar op handslag beloofd hebben, hoe groot de oneenigheid in het college ook zijn

moge, de leden en de buitenwereld zal ons niet anders kennen als een éénheid. Prosit!

* * *

Het lag niet in mijn bedoeling nog zooveel ruimte aan het gebeurde af te staan, doch het zit alles zoo aan elkaar vast, dat men onwillekeurig wat uitweid.

* * *

Wij bedoelen in deze in het algemeen een beknopte uiteenzetting te geven van de beginselen der syndicalisten en hun strijdmethode en dus ook van het doel.

* * *

Van uit het feodale tijdperk (de middeleeuwen) heeft het kapitalisme zich ontwikkeld tot aan den dag van heden. Het slaaf zijn is afgeschaft, wij heeten allen „vrije" menschen. Vraag het maar aan elke kapitalist en hij zal u antwoorden, ook al ben je nog zoo arm: „natuurlijk heb je recht op het leven", maar. . . om te kunnen leven, ja daartoe zijn middelen noodig. Die middelen hebben de bezitters zich toegeëigend. De bodem, alles wat er in en op is, is alles het *privaat-eigendom* van eenige menschen, die daardoor ook van zelf al de *niet-bezitters* aan hun weten te verplichten. Zeer terecht zegt Chr. Cornelissen in zijn bekende werk: „Op weg naar een nieuwe maatschappij" op blz. 23:

„Tot rechtvaardiging van het privaat-eigendom kan men evenmin zich beroepen op eenig „natuurrecht" als op een of ander „goddelijk recht".

Het privaat-eigendom is dan ook de bron waaruit de slavernij voor de massa ontstaat.

Door sluwheid en geweld hebben onze voorouders zich het recht op de middelen om te kunnen leven laten ontnemen en nog tot heden toe woedt de strijd om het bestaan scherper dan ooit, omdat de bestaanszekerheid der massa met den dag *onzekerder* wordt. Of zooals minister Colijn het op een vergadering in het voorjaar van 1924 deed uitkomen:

„dat de werkloosheid steeds omvangrijker zal worden en het leger der paupers zou toenemen".

Ondanks er pogingen aangewend worden om de klove tusschen kapitaal en arbeid te overbruggen, komt de werkelijkheid

zulks telkens onmogelijk maken. Immers het kapitalistische productiestelsel is in de eerste plaats gebaseerd op winstbejag, al het overige is bijzaak. Tot welke uitspattingen het ook leiden moge, winst, winst en nog eens winst, dat zij het parool. Het standpunt van den ondernemer is dan ook: *„voor zoo weinig mogelijk loon, zooveel mogelijk arbeid"*.

De arbeider die niet anders bezit dan zijn arbeidskracht en welke hij nog maar bij de gratie van den bezitter in werking mag stellen, behoort zich op het tegenover gestelde standpunt te plaatsen: in ruil voor den arbeid zooveel mogelijk geluk en welvaart. Bij eenig nadenken zal ieder tot de conclusie moeten komen, dat kennende beider standpunt elk der redeneering logisch is. Maar even logisch is dan ook, waar beider belangen *niet* parallel loopen, scherper gezegd, lijnrecht tegenover elkaar staan, er ook geen sprake kan zijn die klove te overbruggen. maar moet deze, gezien de ontwikkelingsgang der maatschappij, zij met den dag grooter worden en zij wordt dit ook. Botsingen tusschen kapitaal en arbeid blijven dan ook niet uit. Door verschillende revoluties zijn de machtsverhoudingen wel eenigszins gewijzigd. Doch de verhouding tusschen kapitaal en arbeid is *principieel* gesproken, dezelfde gebleven. Wij mogen het openlijk verklaren, dat is de schuld van de parlementaire politiekers. Want ondanks de revolutionaire gebeurtenissen welke de laatste jaren plaats vonden, ondanks dat er heel wat keizers- en koningskronen over de straten gerold hebben, is er in werkelijkheid weinig veranderd.

Wij hebben om met wijlen Domela Nieuwenhuis te spreken, dit gekregen:

„Er zijn nieuwe pruiken op oude koppen gezet".

Om maar eens enkele te noemen: de sociaal democraat Ebert nam als president de plaats in van keizer Wilhem en worden de arbeiders in Duitschland nu milder behandeld dan bv. in Engeland of Holland? Wat geeft Rusland te zien? Kent men daar verschil tusschen den Czaar met den knoet of een Lenin met zijn Tsjeka. In Rusland worden zij die het durven te wagen tegen de inzichten van de bolsjewiki te zondigen even minderwaardig behandeld als onder „vadertje" Czaar. De wreedheden waaronder andersdenkenden en speciaal onze geestverwanten te lijden hebben zijn even verschrikkelijk als toen Rusland een keizerrijk was.

Wij lezen nog in „Der Syndikalist" No. 19, 1924:

„Volgens opgave van het Jeugdgerechtshof te Petrograd (Leningrad) zijn in 1923 in Petrograd 2839 kinderen wegens diefstal aangeklaagd geweest. Het aantal daklooze kinderen had zich niet verminderd. Zoo wordt in Sowjet-Rusland voor de kinderen gezorgd".

Wij stemmen toe, het zijn schitterende prestaties van een Lenin en Trotsky. Eveneens van een Ebert, die van zadelmakersknecht zich tot president der Duitsche republiek heeft opgewerkt. Hetzelfde kan ook gezegd worden van den Schot mr. Brown, die van gewoon mijnwerker verheven is tot Lord Hooge Commissaris.

Wij willen de laatste geenszins vereenzelvigen met de twee eerstgenoemden. Doch wij bedoelen duidelijk te maken dat nòch in Rusland, nòch in Duitschland, nòch in Engeland iets principieels is gewijzigd in den toestand der arbeidersklasse. Zij blijven het volk, dat moet werken (mag werken) voor den bezitter.

Wat wij syndicalisten willen is: de arbeid vrij! weg met den staat! weg met het kapitalisme! Wij stellen daarbij op den voorgrond, dat gezien de praktijk, de arbeiders de vrijheid alleen dan zullen verkrijgen als zij zelve aan en voor hun bevrijding werken.

De syndicalisten willen ook binnen het raam van het kapitalistisch gebeuren ijveren voor verbeteringen der arbeidsvoorwaarden en den strijd aanbinden tegen elke verslechtering die men wil doorvoeren. De bezitter en de ondernemer, zij doen niet goedschiks afstand van hun bevoorrechte positie. Alleen door fellen strijd en massaal verzet, door den wil van het volk zelf kunnen wij gunstige resultaten veroveren. Maar wij zeggen ook, als wij ons alleen bepalen om binnen het raam van het kapitalisme verbeteringen te veroveren, dan is onze strijd, ik wil niet zeggen nutteloos, maar toch wel hopeloos. Wij blijven ons dan bewegen in den z.g. visieuzen cirkel.

Wij strijden voor verhooging van het loon omdat wij onze arbeidskracht (ons eenig bezit) zoo duur mogelijk moeten verkoopen.

Wij strijden voor verkorting van werktijd omdat wij elk half uur meer vrij, ons minder slaaf gevoelen. Wij willen een zoo kort mogelijken arbeidsdag om ook met vrouw en kinderen van de schoone natuur te genieten en om ons zoo veelzijdig mogelijk te ontwikkelen.

Wij strijden voor de vernietiging van het kapitalisme, omdat

het geheele systeem is gebasseerd op uitbuiting, willekeur en overheersching.

Het kapitalisme, goed georganiseerd als het is, kan alleen met kans op succes bestreden worden door een goed georganiseerde bewuste massa, die door haar bewust weten, ook wil wat zij weet.

De plicht van zoo'n organisatie is dan ook al het mogelijke te doen om de leden en de arbeidersmassa tot ontwikkeling te brengen en tot zelfdoen aan te sporen.

Ons program moet dan ook zijn:

1 Verhooging van het loon.
2 Verkorting van werktijd.
3 Van medezeggenschap tot zeggenschap in het productieproces.
4 Onteigening, afschaffing dus van het privaateigendom.
5 Grond en productie in handen der gemeenschap.
6 Stichting der Socialistische Maatschappij.

Zoolang wij in een kapitalistische maatschappij leven moeten wij streven naar de best mogelijke arbeidsvoorwaarden en daarnaast moeten wij ons in organisatorisch, geestelijk en technisch opzicht scholen voor de groote taak die wij willen vervullen. Want wij streven naar de volkomen vernietiging van het loonstelsel en de loonslavernij. Zeer juist zeide ons kameraad Rocker in zijn referaat op het Congres in Berlijn in 1919:

„De syndicalisten streven er naar, den grond, de productiemiddelen, de grondstoffen en alle maatschappelijke rijkdommen tot gemeenschappelijk bezit te maken, zij streven naar de reorganisatie van het geheele economisch leven op den grondslag van het vrije d.w.z. staatlooze communisme, dat in de spreuk: „een ieder werke naar zijn vermogen, een ieder ontvangt naar zijn behoeften", uitgedrukt is".

De verkorting van werktijd is, om tot de noodige ontwikkeling te komen, een gebiedende noodzakelijkheid die wij ook weer niet te verwachten hebben van den wetgever, doch door eigen machtsformatie moeten veroveren en behouden. Dezer dagen komt het geval met den 8 urendag zoo duidelijk aan het licht en is het dan zoo treffend juist door wijlen v. Emmenes in zijn meergenoemde brochure, blz. 112 gezegd:

„Maar als de arbeiders in staat zijn zelf voor de handhaving eener wet te waken, dan zijn ze ook in staat toe te passen wat zoo'n wet voorschrijft zonder die wet".

Dat is het zelfdoen, het toepassen van de directe actie. Dan is dat een vrucht van je eigen willen en kunnen, wat men zich niet zoo gemakkelijk afhandig laat maken.

Wij schreven hierboven dan ook dat wij den verkorten werkdag moeten veroveren en . . . . behouden. Want juist op het laatste komt het aan. "veroveren" kan men iets nog al licht, maar het te *behouden*, dat is het waar het op aankomt. En daarom moet men zich blijvend organiseeren.

Voor wat punt 3 betreft raakt men aan het heiligdom van het kapitalisme. Over een centje meer of over een half uurtje korter werken, nou ja, als het anders niet kan, dan willen ze daarover nog wel eens met je praten, d.w.z. met het bestuur van den vakbond, maar het medezeggensschap? dat is te bar. Toch is het niets meer dan billijk. Erger nog. Hier komt het onzedelijke en het immoreele van het kapitalistisch productiestelsel voor den dag nl. dat de arbeider, de producent, niet in het voortbrengingsproces erkent wordt. Hij mag niet alleen niet bepalen hoe en op welke wijze het stuk werk vervaardigd zal en kan worden, doch hij mag zelf niet den prijs bepalen voor het geven van *zijn* kunnen.

De geheele arbeider is in het productieproces te vergelijken met den soldaat van het leger. Zijn heele kunnen, zijn wil, zijn geheele ik is gesteld in handen van hen die bevelen, de arbeider heeft slechts als een willoos werktuig te gehoorzamen. Men zal begrijpen als men van medezeggensschap - zeggensschap gaat eischen, dat wij ook onze stem willen doen hooren *wat* of er en *hoe* het gemaakt zal worden, dat dan de macht van den ondernemer geknakt is.

Wij achten het wel de moeite waard eens een paar citaten te ontleenen aan de brochure „De praktijk van het medezeggingschap", adres van het Verbond van Ned. Fabrikanten Vereeniging aan den Minister van Arbeid, Febr. 1924.

„Daimler Motorenfabriek in Muter-Turckheim.
Inlading van een vrachtautomobiel voor Polen, die vermoedelijk voor oorlogsdoeleinden door Polen benut zou worden, werd door de arbeiders geweigerd. Het verzet daartegen van de directie was aanleiding dat de auto vernietigd werd". Aug. 1920, blz. 25.

Die daad van de arbeiders juichen wij toe en zegt al voldoende hoe of wij staan tegenover het aanmaken van welk oorlogstuig ook. Natuurlijk de zeggingschap van de arbeiders in de bedrijven kan het oorlogvoeren zeer bemoeilijken, ons streven zij er op gericht, elke oorlog onmogelijk te maken.

Wij moeten er hierbij op wijzen, dat wij den laatsten oorlog nog niet gehad hebben en zoolang het kapitalisme bestaat ook nooit den laatsten oorlog zullen krijgen.

Ondanks Vredespaleis en Volkenbond ten spijt, bereidt elk land zich niet op een mogelijke, maar op den *komenden* oorlog voor, die wellicht van korter duur zal zijn, omdat de uitwerking van de nieuwe methode van oorlogvoeren zooveel verschrikkelijker zal zijn, dan de vorige. Enkele vliegtuigen boven Nederland b.v. zullen in eenige uren tijd met het uitwerpen van gifgasbommen elk levend wezen vernietigen.

In voornoemde brochure blz. 28 wijzen de fabrikanten er op, welke eischen de arbeiders in Luxemburg stelden:

1 In groote werkplaatsen worden dagelijks spreekuren ingesteld waarop de arbeiders bij hun gedelegeerden klachten kunnen inbrengen.
2 dat de fabrieksraad gekend zou worden in alle belangrijke beslissingen der directie, betreffende wijzigingen in het dienstrooster, benoeming en ontslag van een groot aantal arbeiders enz.
3 dat elk ontslag 6 uur tevoren aan het oordeel van den fabrieksraad zou worden voorgelegd. De raad zou dan met 3/4 der stemmen dit besluit kunnen te niet doen.
4 zeggingschap in het beheer der ziekefondsen.
5 dat de Arbeidsraad rapport zou kunnen vorderen over den gang van zaken in het bedrijf en overlegging van balansen en statistieken van salarissen. enz.
6 Bij conflicten tusschen patroon en arbeiders de fabrieksraad zou beslissen en beide partijen gehouden zouden zijn zich bij een genomen beslissing neer te leggen.

En op blz. 31 lezen wij:

> Afschaffing van het absolute recht van het kapitalisme in de fabriek en beperking van het kapitalistisch economisch stelsel, dat op het behalen van winst is gebaseerd.

Tenslotte op blz. 34 slaken de heeren de volgende verzuchting:

„Onomstootelijk heeft de geschiedenis in Luxemburg bewezen, dat in het bijzonder de socialistische arbeiders de

fabrieksraden aangrijpen om op het oogenblik dat zij het noodig oordeelen, van dit wettelijk orgaan gebruik te maken om in de fabrieken naar het gezag te grijpen en de directie uit de handen der ondernemers in die van de arbeiders over te brengen.

Wij zeggen precies, behoudens mijn inzicht, dat ik geen wettelijke fabrieksraden wil.

Wij wenschen door zeggingschap de macht der arbeiders te ontplooien en te komen tot de conclusie die in het citaat is bedoeld.

Wijzen wij op 1918 toen een algemeene revolutie in Europa dreigende was, toen waren de bezitters erg soepel, toen was men vóór vele sociale maatregelen. Doch nauw gevoelen zij zich weer vaster in den zadel of stuk voor stuk wordt den arbeiders weer het een na het ander ontnomen. Natuurlijk de schuld van de arbeiders zelve en wij herhalen, de arbeiders behooren zich *blijvend* te organiseeren om het veroverde te behouden en te blijven volharden tot het groote doel bereikt is.

Wij hooren de sleurmenschen al zeggen: „en dan de arbeiders de baas". Een zeer verkeerde conclusie. Wanneer grond en arbeidsmiddelen in bezit van de natuurlijke eigenaars, de gemeenschap, zijn gekomen, dan zal ieder naar vermogen moeten arbeiden en ontvangen naar behoeften. Daar uit blijkt dus al, dat er geen sprake is van wie of dan de baas zal zijn. Door de werkers zullen *zij* worden aangewezen, die de productie en distributie hebben te regelen. De overgang mag moeilijk lijken, doch als de wil tot het goede er is, dan wordt, hoe groot ook, elk bezwaar tot de kleinst mogelijke proportie teruggebracht en tenslotte overwonnen.

De hedendaagsche moraal drijft de menschen tot wanhoopsdaden. De bezitter blijft vasthouden aan traditiën en stelsel, gevoeld zich in zijn eer gekrenkt, als andere zich in de algemeenen gang van zaken wil mengen. Men zal daar toch overheen moeten stappen. Die zich bewust tegen den vooruitgang blijft verzetten, die geen open oog heeft voor de veranderde omstandigheden, die zich niet kan aanpassen bij den nieuwen geest die geboren is door de verandering in de mentaliteit der massa, die zal tot schade en schande ondervinden, dat hij onder de voet geloopen wordt. Den vooruitgang tegenhouden is gelijk den tijd stil te doen staan. Dat gaat nu eenmaal niet. Evengoed als de arbeiders het verkeerde hebben ingezien door zich te verzetten tegen de invoering van de machine, zoo zullen ook de bezitters en machthebbers

zich hebben te onderwerpen en zullen zij de *gemeenschap* hebben te dienen.

De wetenschap heeft de wonderen der techniek tot stand gebracht, welke nog steeds nieuwe uitvindingen daar stelt. En waar zal het vernuft der menschen eindigen, niemand zal het wagen daaromtrent een grens te bepalen. Door het invoeren van de machines is veel handenarbeid overbodig geworden en is de productie tot een ongekende hoogte opgevoerd. Die z.g. overproductie heeft groote werkloosheid ten gevolge, zoo zelfs, dat het leger der paupers schrikbarend toeneemt. Als tegenstelling zien wij enkele menschen die zich schatten weten te vergaren en deze zelfs hun eigen bezittingen en rijkdommen niet kennen. Waar het aantal millionairs toeneemt groeit het leger der paupers.

Waarom nog verder door te gaan op dit thema. Wij weten maar al te goed al is de logica nog zoo duidelijk en tastbaar, dat slechts door machtsformatie van de onterfden het mogelijk zal zijn een nieuwe en betere wereld te vormen.

„De alles beheerschende vraag is: Hoe zal de arbeidersklasse in de verschillende streken der aarde zich losmaken van de exploitatie en de onderdrukking onder de overheerschende klassen: kapitalisten en grondeigenaars", zegt Cornelissen in „Op weg naar een nieuwe Mij", blz. 15.

Voorwaar, de kardinale vraag, die dan ook slechts in haar algemeenheid beantwoord kan worden. Ons antwoord luidt:

Ten eerste: alles doen wat de ontwikkeling der massa kan bevorderen, want kennis is macht.

Tweedens: moeten de arbeiders inzien, dat zij van niemand dan van zichzelf de verlossing hebben te verwachten.

Derdens: zijn wij het met Cornelissen eens, daar waar hij zegt:

„Het is mijn stellige overtuiging, dat het van het ingrijpen zelf der massa's en der individuen, gedurende historische tijdperken voor een niet onaanzienlijk deel zal afhangen, welke denkbeelden en welke algemeene theorieën wij in de verschillende landen tot verwezenlijking zien komen".

Vierdens: het aankweeken van het verantwoordelijkheidsbesef.

Indien wij dan in het algemeen de ontwikkeling der arbeidersbeweging nagaan, dan mogen wij als syndicalisten niet pessimistisch gestemd zijn. Al mogen wij dan nog niet op een al te grooten omvang kunnen bogen, de historische feiten

zeggen ons dat meer en meer het beginsel der syndicalisten op den voorgrond komt, wat voor de toekomst zeker hoopvol stemt. De werkelijkheid toch stelt onze theorieën in het gelijk.

En al is het waar, dat wij ons nog slechts tot onze theorieën moeten bepalen, de historie is daar om het bankroet van het Marxisme en van het heele parlementaire stelsel vast te stellen.

Naar gelang wij onze denkbeelden propageeren, naar die maatstaf zullen wij ook in omvang toenemen.

Wij moeten dan ook inzien, dat wij verkeerd doen als men de massa wil wijsmaken dat de verwezenlijking dezer theorieën gemakkelijk zal zijn. Het overnemen der productie, de regeling en de distributie derzelve daarvan maakt men zich niet af door te zeggen: wij moeten de fabrieken en werkplaatsen bezetten. Dat hebben de metaalbewerkers in Italië een paar jaar geleden wel ondervonden. Manmoedig en heldhaftig zijn zij te werk gegaan, doch na slechts enkele weken hebben zij die fabrieken weer moeten prijsgeven.

Ook daaromtrent geeft de brochure „De praktijk van het medezeggingschap", adres van het Verbond van Nederl. Fabrikanten-Vereeniging aan den Minister van Arbeid, ons een verklaring.

„De mislukking tot bezethouding der metaalfabrieken wordt toegeschreven aan onvoldoende geldmiddelen, grond- en brandstoffen. En ook omdat de ingenieurs en technische leiders weigerden te werken. *)

Met die factoren zullen wij in de eerste plaats rekening hebben te houden, dat gezorgd wordt voor de noodige grond- en brandstoffen en bovenal dat wij bekwaam zijn; de technische leiders en ingenieurs, als die in den aanvang weigeren, te kunnen vervangen.

Waren de Italiaansche arbeiders daartoe in staat geweest, de resultaten waren dan van dien aard, dat zij langer stand hadden kunnen houden en dan zou de uitbreiding mogelijk geweest zijn. Wij herhalen, het bezetten van fabrieken is wel mogelijk, maar ze *bezet houden* en het bedrijf te doen functioneeren dat is de kwestie, die vooral wat betreft de metaalindustrie, niet onderschat mag worden.

*) Genoemde feiten zullen zeker tot de mislukking hebben bijgedragen. Doch de hoofdzaak der mislukking moet gezocht worden in het feit dat men de metaalbewerkers alleen liet staan. Men zal wel willen toegeven, dat het in bezitnemen van één vak geen beteekenis heeft als de andere vakken niet oogenblikkelijk volgen. H.

Wij willen nu met enkele citaten uit het meergenoemde werk van Christiaan Cornelissen „Op weg naar een nieuwe maatschappij" doen uitkomen hoe de verwezenlijking van het doel der syndicalisten mogelijk zal zijn:

„Zoo het al een onmogelijkheid moet heeten, thans reeds in onderdeelen de toekomstige regeling der maatschappij te schetsen, zoo kan *dit* toch als vaststaande worden beschouwd, dat, *bij een werkelijk kommunistische regeling der samenleving, steeds de gezamelijke arbeiders zelven de regeling van de productie en de distributie der goederen in handen zullen hebben, daarbij handelend, gelijk de particuliere ondernemers van onzen tijd, onder de contrôle der publieke opinie*".

„In het algemeen zijn alzoo onder productieve arbeiders al diegenen begrepen, die eenige lichamelijken of geestelijken arbeid verrichten in het groote proces van productie en distributie der rijkdommen en van het intellektueele leven, waarbij het menschdom bestaat".

„Wanneer alle productiemiddelen, evenals de producten zelven, eigendom der gemeenschap zullen zijn, dan zal steeds deze gemeenschap, onder den vorm van de *publieke opinie*, haar stem doen hooren, overal, waar het *gemeenschappelijke eigendom* wordt geschonden".

Tenslotte nog een paar gedachten hoe het fabriekmatige bedrijf te regelen en hoe er gewerkt moet worden. Het is natuurlijk al weer bedoeld in algemeenen zin en kan met alle bedrijven en beroepen dienovereenkomstig gehandeld worden.

„Indien b.v. binnen een kommunistische maatschappij de glasfabrieken in eenig land in waarheid *gesocialiseerd* zouden zijn, dan kan dit slechts beteekenen, dat de verbonden werklieden der glasfabrieken van geheel dit land — zeggen wij jaarlijks — de begrooting opmaken der hoeveelheid glas, welke vermoedelijk zal worden verbruikt of uitgevoerd naar de behoeften van vorige jaren Die hoeveelheid zou moeten worden omgeslagen over de glasfabrieken in de verschillende streken des lands, naar het productievermogen van elk der inrichtingen. Bleken de reeds bestaande fabrieken ontoereikend, om in het te verwachten verbruik te voorzien, zoo zouden, voor de eventueele oprichting van nieuwe fabrieken, de arbeiders in de glasindustrie zich met de werklieden der bouwvakken in verbinding moeten stellen.

Indien de hoeveelheid van het product, die elke glasfabriek in het land te leveren heeft, eenmaal was vastgesteld, zou verder aan het personeel in elke fabriek de algeheele regeling van den arbeid behooren, mits het slechts zorg draagt, dat de overeengekomen kwantiteit en kwaliteit van het glaswerk geleverd wordt. Het staat dan aan hen, d.w.z. aan de arbeiders zelven, om arbeidsduur en arbeidsverdeeling te regelen, de dagen vast te stellen waarop er zal worden gewerkt, enz. enz."

* * *

Dat ieder arbeider nu eens trachten deze zoo logische gedachten te verwerken. Zet een oogenblik alle andere dingen op zij, probeer nu eens het te willen begrijpen. Want nietwaar, het behoeft toch geen betoog meer, ook al zullen wij de direct voor de hand liggende zaken niet verwaarloozen, wij toch moeten streven het bovenomschreven eerstens met eigen hersenen te verwerken om het ook in de praktijk om te zetten.

In den oorlogstijd hebben wij kunnen waarnemen, dat de prijsstijging der levensbenoodigdheden, de stijging der loonen vóór bleef en nu wij weer aan het aftakelen zijn gaat de loonsverlaging weer vóór de prijsverlaging, neen erger nog, ondanks de loonen in de meeste gevallen al met 30 % en meer verlaagd zijn, is het indexcijfer der eerste levensbehoeften nog steeds in stijgende lijn.

Het is dus telkens, dan weer halen dan weer brengen, waarmede wij niets opschieten.

Onze syndicalistische vakbeweging is een positieve beweging met eigen methode, eigen beginsel en eigen maatschappijbeschouwing.

Wij verhelen het niet, de werkgevers schuwen onze leer als de pest en dat zegt genoeg. Zij weten wat wij bedoelen. Als de arbeiders vandaag de macht in handen hebben gaan ze ook nog vandaag de straat op... of met en voor elkander werken.

De laatste jaren toch moeten de arbeiders wel tot inzicht zijn gekomen, dat door hun eigen lamlendigheid de verkregen voordeelen weer afgenomen zijn geworden. Groepen na groepen zijn door de werkgevers in de laatste jaren afgeslacht, De Textielarbeiders hebben 34 weken lang tegen een loonsverlaging van 10 % gestreden. In hetzelfde jaar 1924 staakten om dezelfde redenen de metaalbewerkers van „Werkspoor" te Amsterdam, die al reeds 2 × 10 % loonsverlaging gehad hebben en zich dus tegen de 3de aderlating

verzetten. Leeft straks het wereldgebeuren weer wat op, dan gaan wij weer strijd voeren voor verhooging en zoo blijft men in dezelfde tredmolen doorgaan.

De syndicalistische bedrijfsfederaties behooren er dan ook naar te streven de beginselen in vervulling te doen gaan, nl. socialiseering van grond en productiemiddelen en de wijze van voortbrengen te doen zijn in het belang der gemeenschap.

Wat betreft het naast bijgelegen doel, d.w.z. de economische toestanden zoo gunstig mogelijk te doen regelen, zullen de vakorganisaties fabrieks- of personeelraden uit de arbeiders samenstellen, die, zonder eenige verantwoording voor het kapitalistisch productiestelsel te aanvaarden, streven naar:

a Toezicht houden op de naleving der arbeidsvoorwaarden.
b Controle uitoefen op de goede inrichting der werkplaatsen, almede op de veiligheid, hygiëne en orde.
c Controle op de werkverdeeling en leerling-opleiding.
d Het tegengaan van de aanmaak van productie ten dienste van het militarisme, teneinde oorlogvoeren te beletten.
e Optreden bij geschillen tusschen werklieden, hun baas of chef en bij ontslag, met recht van beroep op de organisatie.
f Controle op het benoemen van bazen, bedrijfsleiders en chefs.
g Controle op het doen overwerken.
h Controle op het verstrekken van alle gereedschappen en werktuigen door den werkgever.
i Toezicht houden op het inkoopen der grondstoffen en het technisch beheer.

Op elke fabriek of inrichting wordt op een personeel van ten hoogste 50 man een fabrieks- of personeelraad samengesteld uit tenminste 3 leden; tot 100 man personeel kan de raad uitgebreid worden tot 5 leden; voorts zal op elke 100 man personeel meer of gedeelte tot een minimum van 50 man, een lid meer in den raad benoemd worden, met in acht name, dat zooveel mogelijk de verschillende vakgroepen alsmede technisch en administratief personeel daarin zullen worden opgenomen.

De leden der Raden zullen van al hunne bevindingen mededeeling doen aan hun plaatselijke organisatie. Bij raden van meer dan 10 leden zal door elk zoo'n raad een bestuur gevormd worden, bestaande uit voorzitter, secretaris en commissaris. De voorzitter zal leiding geven aan den raad onder toezicht van de plaatselijke organisatie; de secretaris

zal van de door den leden gedane mededeelingen schriftelijke verslagen opmaken voor de plaatselijke organisatie, terwijl de commissaris belast is met het algemeene toezicht betreffende de werkzaamheden van den raad en bij ontstentenis van een der functionarissen, deze vervangt.

De plaatselijke organisaties der arbeiders zullen:

a Leiding en advies geven aan de fabrieksraden.
b Het planmatig bevorderen van het technisch en administratief vakonderwijs.
c Optreden bij geschillen tusschen de werkgevers en den fabrieksraad.
d Van de haar verstrekte mededeelingen, betreffende administratie handels en technisch beheer, statistieken aanleggen.
e Vergaderen minstens eens per maand en verder zoo vaak men zulks noodig oordeelt met de fabrieksraden.
f Overleg plegen met het landelijk bestuur, bij het nemen van besluiten en over alle zaken aan het doel bevordelijk.

De landelijke organisatie zal, daarbij rekening houdende met de verstrekte gegevens van de plaatselijke organisaties, ter bereiking van het doel er naar streven:

a De productie landelijk te regelen.
b De ondernemingen economisch en hygiënisch te doen inrichten.
c Overbodige en improductieve ondernemingen doen verdwijnen.
d Een goede regeling der arbeidsvoorwaarden te bevorderen.
e Overleg plegen met de Vakcentrale bij het nemen van besluiten en over alle zaken aan het doel bevorderlijk.

Het groote probleem zelf wacht op een oplossing in dien geest, dat het kapitalisme zal worden vernietigd en dat gegrondvest worde de basis waarop het gebouw der toekomst geplaatst zal kunnen worden, waarmede de gemeenschap gebaat en het socialisme zal hebben gezegevierd. Het spreekt wel van zelf, dat over het „hoe" de werking zal zijn van de plaatselijke en landelijke organisaties nog heel wat gezegd zou kunnen worden, doch ook dat zal zich regelen naar gelang de ontwikkeling en de invloed van de organisatie en die der raden.

Laten wij beginnen met den ernst, die het vraagstuk alleszins verdiend, voorop te stellen en bovenal laten de leden toonen hun onverzettelijken wil.